

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Marijke Schermer
Titel	De Claim
Jaar	2005
Uitvoering	Tg Alaska / Marijke Schermer

Copyright (C) 2005 by Marijke Schermer

DE CLAIM

Marijke Schermer©2005

PERSONAGES

Max
Marrie
Oscar
Iva
Arts
Presentator 2Vandaag
Aibo, het Perfecte Huisdier

Het stuk speelt zich af bij Max & Marrie thuis. In een interieur dat modern, duur en oncomfortabel is. Een plek die alleen aangenaam is als je gezond en uitgerust en gelukkig bent. Het is leeg en bijzonder genoeg om niet alleen een modern huis te zijn maar ook een min of meer abstracte ruimte.

De AIBO is het robothondje van Sony. Hij kan stemmen en gezichten herkennen, opdrachten uitvoeren, geluid maken, emoties tonen én oproepen, dansen en draadloos beeldmateriaal verzenden dat hij opneemt met de camera in zijn ogen.

De arts is een personage op scherm en niet fysiek aanwezig.
De *Twee Vandaag scène* is ook op beeld.

Via hetzelfde scherm zijn beelden vanuit het perspectief van de AIBO te zien. Maar ook (bewerking van) beelden voor de ZWITSAL et cetera.

Het bedrijf van Max en Oscar heet *Strass Skai & Messing* (het zijn drie surrogaten: Strass = nepkristal, skai = nepleer en messing = nepgoud).

EERSTE DEEL

SCÈNE 0

Hittegolf. Max rookt. Marrie probeert in haar ondergoed te spelen op haar cello met een enorme buik ertussen. Het zaallicht blijft aan.

Marrie   Max. Dat is Max. Mijn man. Mijn echtgenoot.
Mijn rusteloze, zweterige echtgenoot.

Max   Kan met deze hitte niet NIET zweten.

Marrie   Die denkt dat zweterig een negatieve waardering is.

Max   Klinkt toch niet leuk: zweterige echtgenoot.

Marrie   Nee?

Max   Klinkt niet leuk.

Marrie   Max, die ik op doktersadvies heb leren kennen.

Max   Een echtgenoot die NU, vanwege de extreme hitte, EVEN zweet.
Is toch iets anders dan een zweterige echtgenoot.

Marrie   Omdat Max gek geworden was. Ooit was Max kunstenaar.

Max   Dat klinkt alsof ik PERMANENT zweet.

Marrie   Ooit maakte Max dingen die een nieuwe kijk op schoonheid gaven.

Max   Wat niet zo is.

Marrie   Die betekenisvol waren of in elk geval van betekenis werden gevonden. Echt gezond leefde hij niet in die tijd. Die tijd is voor mijn tijd. Ik ken hem van net aan het eind van die tijd. Echt gezond leefde hij niet dus maar: ook het leven is een kunstwerk en het is pas mooi als er smetten op zitten...

Max   Heb ik dat gezegd?

Marrie   Heb je ooit es gezegd.

Max   Heb ik het al es teruggenomen?

Marrie   Ook.

Max   Mooi.

Marrie   Op een goed moment is hij doorgedraaid dus en om te ontspannen luisterde hij op doktersadvies naar muziek en zo kwam het dat hij op een dag naar mij zat te luisteren. En zo komt het dat wij elkaar dus door een doktersadvies hebben leren kennen. Wij zijn elkaars medicijn. Of ik in elk geval het zijne.

Max   Op een goed moment doorzág ik alles. Begreep ik dat mijn kunst en mijn kunstenaarsschap op illusies was gebouwd en mijn succes op marketing en mijn marketing op een empirische realiteit;
Ik heb ontdekt dat kunst is wat zo genoemd wordt en dat kunst goed verkoopt als je goed kunt verkopen. En dat er ook andere dingen zijn om te verkopen. Dat je ook dingen kunt verkopen die geen roem en bewondering maar wel geld opleveren. En dat verkopen & verdienen een goeie combinatie is.

Marrie   Die verwilderde kop op de eerste rij die vergeet ik niet meer. Met zijn ogen dicht zat hij zich als een gek te ontspannen en ineens gingen ze open die ogen en keek hij me aan.

Max   Toen heb ik mijn conclusies getrokken en de markt omarmd en alles wat daarna gebeurde was bewijs voor mijn gelijk.
Toen ik vervolgens collectief ben uitgekotst is er niemand die geschreven heeft: *Wij zijn deze geniale kunstenaar verloren. Helaas.* Bij nader inzien was mijn bejubelde werk helemaal geen kunst.
Ik was ontmaskerd als een grote nepkunstenaar; als een leugenaar; als een exponent van dat wat ik in mijn werk léék te bekritisieren maar wat ik eigenlijk – ontdekten ze – personifieerde!

Wat mij betreft was het de ontmaskering van iets anders. En de onthulling van een veel reëler en comfortabeler wereldbeeld

Marrie Het is niet waar natuurlijk wat Max denkt. Maar ook een nieuwe constructie van de werkelijkheid was een goed medicijn tegen dreigende paniek.

Max Ik heb de illusie dat je iets zou kunnen zeggen OVER de wereld vervangen voor een bestaan IN de wereld. Voor een geloof in het meetbare, zichtbare, toetsbare, berekenbare. De realiteit is de maat der dingen geworden. Ik ben de maat der dingen geworden. Ik ben gelukkig.

Max laat zijn sigaret in de asbak liggen.

Marrie staat op, loopt erheen, rookt ervan.

Max Ik ben de maat der dingen geworden en ik bekeerde me tot de realiteit. En Marrie en ons kind, Julia –

Marrie Verwekt in de golf van Napels.

Max Of in een tochtig pension in Spontin. - zijn de glans aan mijn realiteit. Een kind als een toekomst en een gezin als de omgeving waar je je kunt verzoenen met de alledaagsheid van de dingen.
Jezus Marrie. BLIJF DAARVAN AF. Blijf van die sigaret af.

Marrie Eén trekje. Eén klein trekje maar. Max. Eentje.

Max Marrie, mijn onverantwoordelijke wettige echtgenote.
En, mijn dochter. Julia.

Marrie Weet je nog wat ik speelde?

Max Das unvollendete. Schubert.

Marrie Max heeft zijn geloof in de grote dingen verloren.

Max Ik heb niets verloren. Ik heb alleen maar gewonnen; Ik heb de werkelijkheid gewonnen. Ik heb misschien wat illusies verloren - daar kan je wel eens een beetje misnoedig van worden - Maar: illusies verliezen, eenmaal verloren, veel van hun bekoorlijkheid.

Marrie Max. Max. Aai me even. Wil je me even aaien?

Max Waarom trek je niet even iets aan?

Marrie Mijn lichaam past nergens meer in.

Max Haar lichaam past nergens meer in.

Marrie Alleen nog in jouw armen.

Max Marrie is de moeder die je je dochter zou wensen. Met dat haar, met die wangen, met de muziek die zij weet te halen uit een stuk hout. Marrie is de vrouw die je leven, als je je verbonden hebt aan de realiteit zoals een godsdienstwaanzinnige zich aan obscure rituelen, glans verleent en nog reëler maakt.

Marrie Oh nee. Helemaal nergens meer in. Mijn lichaam past nergens meer in. Mijn lichaam hoeft nergens meer in te passen. Als Julia maar in mijn lichaam past. Mijn lichaam hoeft niet meer te passen alleen nog maar te herbergen. Mijn lichaam is een herberg.

Max Marrie is mijn medicijn. Zoals vroeger de drank en de drugs en de opwinding en het slaapgebrek en de illusie van een leven dat sporen nalaat op de lat van de geschiedenis, mijn medicijn was.

Oscar op.

Max Oscar!

Marrie Ik voel me net een walvis. Nee, een potvis. Ik bedoel een potvis.

Max Beste vriend en mede-eigenaar van *Strass Skai & Messing*. Toekomstige peetvader van Julia.

Marrie Verwekt in de golf van Napels.

Max Of in een tochtig pension in Spontin.

Marrie Of gewoon in ons bed in ons huis.

Oscar Marrie schat, je ziet er helemaal niet uit als een potvis.
Max Een man die zónder enige omweg in de reclame is beland. Van de generatie die nergens in gelooft. Wat vaak als een verlies wordt aangemerkt, maar volgens mij een BENIJDENSWAARDIGE KWALITEIT is. Ik heb er in elk geval omwegen voor nodig gehad. Voor ik in niets dan mezelf geloofde.

Marrie Ik heb het zo heet Os. Wil jij een glaasje water voor me halen?

Oscar Ik geloof NIET nergens in. Ik ben een idealist.

Max Prachtig.

Oscar Max, we krijgen een nieuwe *Zwitsal*.

Max Geweldig.

Marrie Denk maar niet dat je Julia mag filmen.

Max Waarom niet?

Marrie Julia wil dat niet denk ik. Weet ik niet zeker, maar we kunnen het niet vragen. Dus nemen we het zekere voor het onzekere en doen we het niet.

Max Er is wel meer waar zij niet om kan vragen en wat wij haar desondanks gaan geven.

Marrie Dingen die een kind nodig heeft.

Max Ja.

Marrie Er zijn dingen waarvan we weten dat een kind dat nodig heeft. Uit onderzoek en uit ervaring. Figureren in commercials is daar niet bij.

Max Wie zegt eigenlijk dat ik Julia WIL filmen?

Marrie Ik zeg vast dat het niet mag.

Max Ik weet niet eens hoe ze eruit ziet. Voor ik een BABY gebruik om een BABYPRODUKT aan te prijzen, moet ik weten of de baby geschikt is.

Marrie Mooi. Geschikt? Of mooi?

Max Geschikt. Niet altijd persé mooi. Geschikt.

Oscar Die baby van de vorige keer..

Marrie Sammie.

Oscar Sammie ja. Die heeft een broertje.

Max Hoe weet jij dat?

Oscar Omdat die ouders mij kerstkaarten en vakantiekaarten en geboortekaarten sturen. Ik ben hun vriend.

Max Waarom ben jij hun vriend?

Oscar Omdat ik hun kind heb vereeuwigd in een Zwitsalcommercial.

Max Oh ja.

Oscar Terwijl ik hun kind eigenlijk helemaal niet heb vereeuwigd. Ik heb een beeld van hun kind gemaakt, in een Zwitsalcommercial gestopt en ze daarmee een versie van hun kind voor de eeuwigheid gegeven. Zijn beentjes waren bijvoorbeeld helemaal niet zijn beentjes. Je kunt moeilyk luieruitslag laten zien in een Zwitsalcommercial.

Marrie Maar desondanks ben je hun vriend.

Oscar Niet desondanks: dankzij. Ik ben hun vriend omdat ik hen de herinnering aan een perfecte baby heb gegeven.

Max Lieverdje. Hier is een jurk. Trek je die even aan? We hebben bezoek.

Marrie Auw.

Max Wat? Wat doe ik?

Marrie Het begint.
Het is begonnen.

*Donderslag.
Wolkbreuk.
Stortregen.
Zaallicht uit.*

SCÈNE 1

Marrie Bel Jantien!

Max Telefoon. Telefoon. Oscar. Bel me even.

Marrie Auwww. Bel Iva!

Oscar Daar. Het komt daarvandaan.

Max Waarvandaan?

Marrie Daar onder de bank.

Max Onder de bank. Ik zie niks onder de bank.

Oscar Bel met mijn mobiel.

Max Daar staat het nummer van Jantien niet in. Of wel Oscar? Staat het nummer van Jantien daar wel in? Nou?

Marrie Auw, auw, auw, auw, auw.

Max Even stil zijn Marrie lieverd. Even op je tanden bijten. Ik hoor niks.

Marrie AUW.

Oscar Ga even liggen.

Marrie Nee, niet liggen. Lopen. Nee, niet lopen, zitten. Nee, niet zitten en niet lopen en niet liggen.

Oscar Het komt daarvandaan.

Max Ja, ja, ja.
Jantien? Max Treurniet. Het is begonnen.

Oscar Waarom beval jij niet in het ziekenhuis?

Marrie Thuis is fijner.

Oscar Maar als er complicaties...

Marrie Dit is niet het moment Oscar om over complicaties...

Max *Precies.*

Marrie ... te beginnen.

Oscar Begrijp ik.

Max *Snap ik.*
Marrie Weet ik.

Max *Ja, dat klopt. ja, ja. klopt. Ja. Oké Jantien. Is goed, doen we.*

Marrie Het is opgehouden.

Max Jantien zegt dat je rustig aan moet doen. Neem een glas wijn.

Oscar Wijn? Echt?

Max Of twee. Ontspan. Gaat nog een hele tijd duren.

Marrie Zegt Jantien.

Max Uit ervaring.

Oscar Elk glas drank, in welk stadium dan ook, van de aanloop naar de conceptie tot en met de borstvoeding is uitermate schadelijk voor een kind. Daar worden de hersentjes kleiner van.

Max Die hersentjes zijn toch allang af?

Oscar Echt. Daar worden de hersentjes in elk stadium van de aanloop naar de conceptie tot en met de borstvoeding kleiner van. Zegt de Gezondheidsraad. *(Marrie begint te bellen)*

Marrie En waarom is het slecht als de hersentjes een klein beetje kleiner zijn? Ik heb nog nooit gehoord dat grote hersens tot groter geluk leiden.
Iva? Nee, nee, Iva niet doe...
In de wacht.

Oscar Ik zeg het maar. Dat alles van invloed is. En dat we met de dingen waarvan we weten hoe die precies van invloed zijn rekening kunnen houden.

Max *Jantien. Max nog even. Jij zegt dat Marrie een glas wijn mag drinken. Maar ik hoor net van mijn vriend dat DE GEZONDHEIDSRAAD zegt dat je niet één druppel mag drinken. Hoe zit dat? Wat is de verhouding tussen de gezondheidsraad en de vroedvrouw tegenwoordig?*

Marrie *Iva? Ja. Nee, niet doen. Ja. Het is begonnen.*

Max *Omdat de hersentjes daar kleiner van worden.*

Marrie *Nee. Nu.*

Max *Het leek me toch interessant.*

Marrie *Neem dan een taxi!*

Max *Nee, hoor, nee we zijn heel ontspannen*

Marrie *Ja. Vreselijk. VRESELIJK. Tot zo.*

Max *Is de gezondheidsraad geen autoriteit op dit gebied?*
Ja.
Ja.
Nou ja, ik zou het eens uitzoeken.

Marrie Waar ga jij naar toe?

Oscar Weg. Lijkt me.

Max *Nee, jij. Ik zou het eens uitzoeken als ik jou was.*

Marrie Waarom?

Max *Nee, in het algemeen.*

Oscar Nou ja, eh, je gaat bevallen toch?

Marrie Kan nog een hele tijd duren. Ga zitten. Neem een glas. Laten we praten. Praat met me. Zeg iets waar ik het niet mee eens ben.

Oscar Het is noodweer.

Max Jantien zegt dat de gezondheidsraad dat ZEKERHEIDSHALVE zegt. Omdat ze geen wetenschappelijk verantwoorde ondergrens kunnen aangeven zetten ze de ondergrens gewoon op nul. Nou, dan denk ik dat dat misschien wel belangrijk is maar Jantien heeft het dan over dat EEN BEPAALDE MATE VAN ONTSPANNING van minstens even grote gunstige invloed is.

Marrie   Aauuw!

Oscar   Gaat het?

Marrie   Os, ga zitten. Auw.

Marrie af

Max   Moet ik haar nou met rust laten?

Oscar   Weet ik ook niet. Geen ervaring mee.

Max   Niemand van ons.

Oscar   Alleen geboren ooit. Allemaal. Dus in die zin.

Max   Ja, ja, in die zin. In die zin wel, ja.

Marrie terug.

Marrie   Jantien zegt dat ik niet bang moet zijn.

Oscar   Omdat miljoenen je zijn voorgegaan.

Marrie   Ja! Alsof niet ook miljoenen me zijn voorgegaan in situaties waarin ik nooit hoop te belanden. Alsof het simpele feit van die miljoenen gerust zou stellen.

Oscar   Ze bedoelt dat miljoenen je zijn voorgegaan zonder...

Marrie   Ja, ja, ja. Ik weet wat ze bedoelt.

Max   Max.

Max   Marrie

Marrie   Beloof me dat je van mij zal blijven houden als je vrouw en niet alleen als de moeder van je kinderen.

Max   Beloof ik.

Marrie   En dat je van Julia zal houden met al de liefde waar je toe in staat bent.

Max   Beloof ik.

Marrie   Alle liefde waar je toe in staat bent.

Max   Ja.

Marrie   En haar beschermt tegen alle risico's die het leven met zich meebrengt.

Max   Die het leven leven nu eenmaal met zich meebrengt.

Marrie   Ja.

Max   Jij ook.

Marrie   Ik ook. Ik ook.
Schenk een whisky in voor Oscar.

Oscar   Ik moet rijden.

Marrie   Jij drinkt net zoveel tot je niet meer kunt rijden.

Oscar   Jij weet niet hoeveel ik kan drinken voor ik niet meer kan rijden.

Marrie   Ik weet precies hoeveel jij dént dat je kunt drinken voor je niet meer kunt rijden.

Oscar   Wil je een handdoek?

Marrie   Nee, een glas. Ik ben bang.

Oscar   Voor de pijn?

Marrie Voor mijn kind.
Aauuw...

Max Hier. Drink op.

Marrie Ze komt eraan.

Max Dat kan niet. Zegt Jantien. Die zegt dat het nog heel lang gaat duren. Als zij zich niet vergist, zegt Jantien, duurt het nog de hele nacht.

Marrie En als ze zich wel vergist?

Oscar Dan ontsla je haar.

Max Jantien baseert zich op gemiddelden. Gemiddelde duur van bevallingen. Statistiek.

Marrie Geloof ik niet in. Ik heb nooit begrepen dat je je kunt verlaten op statistische gemiddelden als het om je eigen leven gaat. Er is een kans van 0,0001 % dat ik op een bepaald kruispunt bij het oversteken word overreden door een vrachtwagen maar ik word wél of niet overreden op een bepaald kruispunt door een vrachtwagen. Is 50%. Aaaaah!!

Max Ze gelooft er niet in.
En ook dat was statistisch te voorspellen omdat Marrie, mijn vrouw, punt één een vrouw is, punt twee een kunstzinnig beroep heeft en punt drie een EMOTIONELE NATUUR heeft.

Marrie Is dat wetenschappelijk?

Max Dat die factoren van invloed zijn?

Marrie Ja.

Max Ja.

Marrie Dat is wetenschappelijk.

Max Dat zeg ik.

Marrie Oh, dat zeg jij.

Max Dat zeg ik dat dat zo is.

Marrie Ik lees nooit dat de mensen die enquêtes invullen over de mate waarin ze gelukkig en gezond zijn niet het meest ongelukkig en ongezond zijn. Die hebben namelijk helemaal geen zin of geen energie of geen PEN om zo'n enquête te gaan zitten invullen.

Max Daar zijn regels voor. CIJFERS EN REGELS. Voordat zoiets representatief mag heten.

Marrie Ik geloof het gewoon niet.

Max Het gáát niet over geloven.

Oscar Het is toch een wonder, hè? Zo'n kindje. Zo'n...

Marrie Wat zeg jij nou?

Oscar Een wonder. Dat het een wonder. Dat het een wonder is dat in jouw...

Marrie Het werkelijke wonderbaarlijke is dat ik met evenveel prehistorische pijn en ongemak moet baren als mensen die in holen woonden en gromden tegen elkaar.

Oscar Die pijn is noodzakelijk.

Marrie Waarom??

Oscar Ik weet het niet. Maar zoveel pijn moet wel noodzakelijk zijn.

Marrie HERHAAL DAT.

Oscar Het zou toch... ik kan niet anders dan denken dat die pijn op de één of andere manier... omgekeerd evenredig is met een vergelijkbaar groot...

Marrie Zeg het.

Oscar Even groot geluk. Nodig voor geluk. Een even –

Marrie JEZUS.

Oscar intense vreugde.

Marrie Wat een grenzeloos vertrouwen in de redelijkheid van de schepping, Oscar. Je lijkt wel gelovig. Max?

Max Helemaal met iedereen eens.

Donderslag.

Marrie Aaaaah!!

Bliksem. Iva komt binnen.

Marrie Iva!! Iva, Oscar. Oscar, Iva, mijn zusje. Iva kom hier.

SCÈNE 2

Iva Julia is geboren in Nederland.
Nederland maakt deel uit van het eurogebied.
Het eurogebied maakt 17% uit van de wereldeconomie.
Nederland maakt economisch gezien 8% uit van het eurogebied
De Nederlandse economie maakt dus 1,36% uit van de wereldeconomie
Julia is geboren in het eurogebied uit hoogopgeleide blanke getrouwde ouders. Het enige nadeel is dat ze geen man is; dat was nog gunstiger geweest, maar voor het overige stemt het allemaal enorm positief.
Grofweg geeft dit aan dat het leven van Julia een waardevol leven is. De waarde van een statistisch leven. The Value of Statistical Life (VOSL) is in het geval van Julia een cijfer met zes nullen.
Dat is mooi. Mooi. Dat het leven van Julia een waardevol leven is.

De waarde van iemands leven is de bereidheid om te betalen (WTP: willingness to pay) om het einde van dat leven te voorkomen. Stelt u zich voor dat de WTP afhankelijk is van gezondheid H en inkomen I . Omdat Julia nog een baby is baseren we H en I op statistische verwachtingen. Als ik zeg dat de VOSL van Julia een cijfer met zes nullen is, dan bedoel ik dat de WTP om het einde van haar leven te voorkomen behoorlijk hoog is.
Vooropgesteld dat H en I statistische gemiddelden zijn, zonder een al te extreme afwijking.

TWEEDE DEEL

SCÈNE 3

Marrie Er is iets mis.
Er is iets mis met haar.
Er is iets mis met Julia.

Max Waarom denk je dat?

Marrie Weet ik niet.

Max Zie je dat?

Marrie Weet ik niet. Nee. Ja.

Max Voel je dat?

Marrie Ik weet het.

Max Hoe weet je dat?

Marrie Weet ik niet.

Max Weet je het zeker?

Marrie Ja.

Max Wat dan?

Marrie Ze is niet goed. Het is niet goed met haar.

Max We rijden naar het ziekenhuis.

Marrie begint te huilen

Max Ik pak je jas. Kun je lopen?

Marrie valt om

SCÈNE 4

Iva Ik vond het fantastisch dat Marrie me belde. Zo vaak belt ze me niet. Ik vond het fantastisch dat ik er bij mocht zijn. Hoewel ik het niet echt prettig vond om erbij te zijn. Hoewel ik het dus niet persé prettig vond om er getuige van te zijn vond ik het een geweldig... gebaar.

Max ...

Iva Maak je geen zorgen Max. Meestal is het niks. Meestal is het alleen maar angst. Meestal is het niets meer dan angst. Een beetje kennis, gecombineerd met voorstellingsvermogen.

Max ...

Iva Zijn jullie fatsoenlijk verzekerd?

Max Fatsoenlijk?

Iva Ja.

Max Waar heb jij het over?

Iva Over jullie verzekering. Zekerheid. Polissen. Kostendekking.

Max Het is niet te geloven. Iva, het is niet te geloven. Die arts, dat meisje. Ik bedoel dat meisje heeft me... Wegwezen (*tegen de hond*).

Iva: Ik ga wat te eten maken.

Max Je hoeft voor mij niet te koken.

Iva Je moet toch eten. Beter gezond.

Max Waarom in godsnaam gezond als ik in de GROND van de zaak ongezond ben.

Oscar op met cadeaux en champagne

Oscar Nog eens. Gefeliciteerd. Hier vang. Waar is mijn petekind. Dag Iva.

Iva Dag Oscar.

Oscar Ik heb ook zo'n olifant gekocht voor de Zwitsal. Vind je het wat? En ik heb foto's bij me van een aantal baby's. Je moet heel even kijken. Niet dat er veel aan te zien is. Een baby is toch gewoon een baby. Behalve natuurlijk als het je eigen baby is. Schijnt tenminste zo te zijn. Of niet Max? Waar is Marrie?

Max Er is iets niet goed met Julia.

Oscar Wat?

Max Er is iets niet goed met Julia.

Oscar Wat niet goed? Niet goed met Julia. Er is iets niet goed met Julia. Wat is er dan?

Max Ik heb aan Jantien gevraagd of we het kind moesten laten onderzoeken. Zij heeft me verzekerd dat DAT niet nodig was. Gaan we niet eens aan denken heeft ze gezegd. Komt zo zelden voor.

Iva Wat gevraagd? Waarom?

Max Ik heb zeven maanden geleden aan Jantien gevraagd of ik de arts kon spreken en zij heeft me gezegd dat ze de arts al gesproken had en dat de arts heeft gezegd... De arts heeft gezegd. Jantien heeft gezegd dat de arts heeft gezegd. Gezegd dat er geen enkele reden was om aan te nemen...

Oscar Max, niet doen.

Max Ik heb een neefje. Joost. Die was ook niet goed bij de geboorte. En aangezien hij mijn neefje is en Julia mijn kind, is er sprake van overeenkomstig genetisch materiaal. Ik heb het Marrie niet verteld. Ik heb het tegen Jantien verteld.

Oscar Misschien valt het allemaal mee.

Iva Wacht even. Je hebt een neefje.

Max Ik heb niet het idee dat het allemaal meevalt, ik heb het idee dat het ontzettend tegenvalt.

Iva Is het iets genetisch? Je neefje?

Max Ik heb haar geloofd. Ik heb het gehoord en aangenomen en ik heb niet geëist om de arts te spreken en ik heb geen *second opinion* geëist. Ik heb haar vriendelijke geruststellende frisheid geloofd. Ik heb haar gewoon zonder meer...

Iva Wat zei de dokter?

Max Die heb ik pas veel later gesproken.

Iva Nee, nu?

Oscar Jij bent gezond dus jouw genen zijn niet zomaar ineens verantwoordelijk lijkt me. Dat lijkt me toch. Toch?

Max Jij hebt mijn neefje niet gezien.

Oscar Nee.

Max Joost.

Oscar Ja.

Max Dat is verschrikkelijk.

Oscar Waar is Marrie.

Iva In het ziekenhuis.

Oscar Waarom ben je niet bij haar?

Max Er is dus iets mis met mijn genen.

SCÈNE 5

Marrie   Het is heel erg.
En het is onherstelbaar.

Stilte.

Marrie   Onrepareerbaar.

Max   Ja.

Marrie   En hier is het al zo. Hier was het al zo. Toen we de test kochten was het al zo. Toen we naar Casablanca gingen was het al zo. Toen we het tegen iedereen begonnen te vertellen was het al zo. Toen we de wieg en de bugaboo en de kleren en de commode en het hangmatje kochten was het al zo. Toen we haar Julia noemden was het al zo. Toen we de crèche uitzochten was het al zo. De hele tijd was het al zo.

Stilte. Max vertelt Marrie niet over zijn genen.

Oscar   Iemand nog iets?

Marrie   Wat voor iets?

Oscar   Wat je maar wilt.

Marrie   Wat ik maar wil.

Oscar   Drinken bedoel ik.

Marrie   We hebben alleen maar champagne.

Marrie   Blijf je een tijdje?

Iva   Natuurlijk.

Marrie   Morgen komt Julia thuis.

Iva   Natuurlijk blijf ik.

Marrie   Heb je geen zaken?

Iva   Nee.

Stilte

Oscar   Zal ik weggaan?

Marrie   Waarom?

Oscar   Ik weet het niet. Misschien is het beter als ik wegga. Misschien, ik dacht misschien vinden jullie het teveel dat ik er ben.

Marrie   Moet ik daar nu over na denken?

Oscar   Nee, nee, sorry. Je hoeft daar niet over na te denken. Alleen als je het zo ineens weet.

Marrie   Ik weet het niet.

Oscar   Geeft niks.

Marrie   Blijf maar gewoon. Als je wilt.

Oscar   Ja, natuurlijk. Ik bedoelde het voor jou.

Marrie   Niet zo voorzichtig doen. Dat helpt niet.

Oscar   Sorry.
Dus.
Morgen komt ze thuis.

Marrie Kijken hoe het gaat.

Iva Sorry. Ik neem toch een glas, denk ik.
Het is tenslotte ook gewoon wijn met prik.
Toch?

Marrie Max?

Max Ja. Ja.

Marrie Wil je Schubert opzetten?

Muziek.
Stilte.

Iva Ik heb begrepen dat Max om een prenataal onderzoek heeft gevraagd en dat de verloskundige dat niet heeft gedaan.

Stilte

Marrie Prenataal onderzoek?

Iva Voor de zekerheid.

Marrie Welke zekerheid.

Iva Een onderzoek waar hij alle redenen toe had en dat desondanks niet is gedaan. Dat is verwijtbaar. Daar hoef je natuurlijk niets mee te doen. Maar het is verwijtbaar.

Stilte

Marrie Wat voor redenen. Wat zeg je nou?

Iva Vanwege de genetische afwijking in de familie.

Marrie In de familie?

Max In mijn familie.

Marrie Wat in jouw familie?
Wat is er genetisch met jouw familie?

Max De zoon van de zus van mijn moeder, Joost.

Marrie Ken ik die?
Max Die zit in een tehuis.

Marrie En? Want?

Max Die heeft iets.

Oscar Iets genetisch.

Marrie Wat voor genetisch.

Max Genen...

Iva Een zeldzame genetische afwijking.

Marrie Die in de familie voorkomt.

Oscar Die blijktbaar in een familie voorkomt.

Marrie Daar heb je me niets over verteld.

Max Zeldzaam. Zeldzame genetische afwijking.

Marrie En Julia?

Max Weet ik niet. Weten we niet.

Marrie Maar?

Iva   Het lijkt erop.

Marrie   Genetische afwijking. Heb je me nooit iets over verteld.

Max   Zeldzaam.

Marrie   Dus?

Max   Dus niets over verteld. Aan Jantien verteld. Die zei ook: zeldzaam. Komt zo zelden voor. Gaan we niet eens over nadenken. Heeft ze gezegd.

Stilte

Marrie   Wat weten jullie hiervan?

Max   Heeft ze gezegd. Heb ik geloofd.

Oscar   Max heeft het verteld.

Marrie   Want Julia heeft...

Iva   Misschien

Oscar   Weten we niet

Marrie   Dezelfde genetische...

Iva   Afwijking. Misschien.

Oscar   Weten we niet. Weten we toch nog niet?

Stilte

Marrie   Max.
Wil je Schubert afzetten?

Stilte

Marrie   Dus iedereen weet van een genetische afwijking. In de familie.

Max   Zeldzaam. Heeft ze gezegd. Heb ik geloofd.

Marrie   Maar niet zeldzaam genoeg om tegen mensen te vertellen.
Tegen iedereen verteld maar niet tegen mij.
Niet tegen mij over de familie van mijn kind.

Iva   Ik wil alleen vertellen wat de mogelijkheden zijn. Ik wou jullie alleen vertellen dat de kosten verhaalbaar zijn. Dat er een verwijtbare partij is. Daarom.

Stilte.

Max   Is dat zo?

Oscar   Ja, is dat zo?

Marrie   Is wat zo?

Iva   Schadevergoeding. Materieel en emotioneel. Genoegdoening.
Jullie weten niet hoe het precies zit maar het ziekenhuis en de verloskundige hadden voldoende informatie om een onderzoek te rechtvaardigen.

Max   Dus?

Iva   Jullie zouden er een zaak van kunnen maken.

Max   Een zaak.

Iva   Je zou kunnen zeggen dat het de schuld van de verloskundige en het ziekhuis is dat jullie Julia hebben gekregen zoals ze is.

Oscar   Dus dat betekent ...

Marrie Wacht even.

Stilte

Als dat onderzoek gepleegd was, dan hadden ze Julia kunnen... genezen..?

Iva Dat ligt aan het medisch dossier. Dat ken ik natuurlijk niet. Als het inderdaad een genetische oorzaak heeft dan hadden ze haar niet kunnen genezen.

Marrie Dus.

Iva Het is dus afhankelijk van de aard van de aandoening. Ze hadden het misschien kunnen behandelen of stoppen; in het geval van een virusinfectie als oorzaak bijvoorbeeld. Maar dat was niet de intentie van het gevraagde onderzoek. Dat kan ook niet de inzet van een claim zijn.

Marrie De intentie was namelijk?

Iva Als jullie geweten hadden wat er met Julia was, hadden jullie kunnen besluiten haar niet geboren te laten worden.

Max Dan hadden we haar laten weghalen?

Iva Dan hadden jullie kunnen besluiten haar te laten weghalen.

Stilte

Marrie Jij had mij moeten vertellen wat er met jouw genen aan de hand is.

Max Ik heb me laten informeren en heb gehoord dat dat helemaal niks te betekenen had. Waarom zou ik jou iets vertellen dat niets te betekenen heeft.

Marrie Je vertelt me zo vaak dingen die niks betekenen.

Max Iets dat je bang zou maken terwijl het niks te betekenen heeft.

Marrie Waarom zou iets me bang maken als het niks te betekenen heeft?

Max Jij had dat onderscheid niet kunnen maken.

Marrie Wat alleen maar goed geweest zou zijn.

Max Dat wist ik toen nog niet.

Marrie Dat hadden we dan kunnen ontdekken.

Max Ik heb gevraagd om een onderzoek. Waarom zouden ze dat wel hebben uitgevoerd als jij erom gevraagd had?

Marrie Omdat het kind in mijn buik zat.

Max Wie zegt dat jij mij niet gewoon geloofd had - nee, Jantien niet gewoon geloofd had - wat betreft de verwaarloosbare kans...

Marrie Jij?

Max Ja. Kan toch.

Marrie Dat ik dus helemaal niet bang was geworden van iets dat niets te betekenen had.

Max Ja. Kan.

Marrie Maar dat was je argument om het me niet te vertellen. Dat je zeker wist dat ik wel bang zou worden van iets dat niets te betekenen had.

Max Het is haar schuld.

Marrie Dat maakt nu niks meer uit.

Max Die kosten die komen nog.

Marrie Heb jij het nou over geld?

Max Nee over middelen.

Marrie Middelen.

Iva En een erkenning van schuld.

Marrie Want het is hun schuld.

Max Ja.

Marrie Want als zij hun werk naar behoren hadden gedaan dan hadden wij Julia niet gekregen.

Iva Niet hoeven krijgen.

Max Wat ook beter voor Julia geweest was.

Iva Ja.

Stilte.

Marrie Wat is dat dan ergens in mij dat zegt dat de geboorte van Julia een soort metafysische straf is?

Iva Een misverstand.

Marrie Een misverstand.

Iva De laatste resten calvinistische moraal.
De hardnekkige behoefte om te geloven dat je wat je overkomt, ook hebt verdiend.

Marrie Weg ermee.

Iva Want onterecht.

Marrie Dankjewel.

Iva Waarvoor?

Marrie Dat je er bent.

DERDE DEEL

SCÈNE 6

- Arts Goed. In uw familie is misschien een zeldzame genetische afwijking actief. In elke familie kan een zeldzame genetische afwijking actief zijn. Er zijn gradaties. Sommige zijn minder erg en sommige zijn minder zeldzaam en sommige zijn minder actief. De kans dat een genetische afwijking in uw familie actief is en uw kind treft is verwaarloosbaar klein. We hebben natuurlijk uw nichtje -
- Max Neefje.
- Arts Neefje.
- Max Joost.
- Arts Uw neefje Joost. Ik heb begrepen dat de afwijking van Joost, niet met zekerheid een bekende genetische oorzaak heeft omdat dat niet is onderzocht. En omdat het niet onderzocht is, is ook niet met zekerheid te zeggen dat zijn moeder, de zus van Julia's grootmoeder, drager is van een recessief genetische afwijking.
- Max Ik heb gezegd dat ik dat niet weet. Ik heb niet gezegd dat dat niet is onderzocht. Ik heb gezegd dat ik niet weet of dat is onderzocht.
- Arts Statistisch vergroot zijn handicap de kans nauwelijks dat ook met uw kind iets mis is. En wij baseren wij ons niet op angst maar op getallen.
- De kans dat de ziekte van uw neefje een bekende genetische oorzaak heeft is 10%. Als dat het geval is en de zus van de grootmoeder dus inderdaad drager is, is de kans dat de grootmoeder – uw moeder - ook drager is 50%. Dat u vervolgens ook drager van deze afwijking bent is 25%. De kans dat u de afwijking aan uw kind doorgeeft is 12.5%. Omdat het hier om een recessief genetische afwijking gaat wordt de ziekte alleen actief als de moeder van uw kind ook drager is van deze genetische afwijking. Die kans is minder dan 2%. Daarmee is de kans dat uw beider kind deze afwijking heeft hooguit 2 honderdste % Even in perspectief: de kans dat uw kind geboren wordt met een probleem dat een genetische oorzaak heeft die prenataal vast te stellen is, is zonder dat er iets van familiegeschiedenis bekend is 0.1% Dat verschil is statistisch gezien te klein om de kosten voor onderzoek te rechtvaardigen.
- Iva Dat is niet waar.
- Arts Ik ben persoonlijk – hoewel dat in dit geval volstrekt ondergeschikt is - de mening toegedaan dat we niet alles moeten willen controleren. Dat we een zekere onbekendheid en ongewisheid moeten accepteren. Dat die ongewisheid volledig willen uitsluiten niet alleen onmogelijk is – en daardoor alleen schijnzekerheid zou bieden – maar bovendien ongewenst is. Maar zoals ik al zei. Ondergeschikt. Dus: op basis van statistische gegevens is er geen prenataal onderzoek uitgevoerd.
- Iva En wij vinden dat u daarmee nalatig bent geweest. Er is gevraagd of een eventuele genetische afwijking via onderzoek aan het licht zou kunnen komen. Die vraag is bevestigend beantwoord en desondanks is vervolgens het onderzoek nagelaten. Dit kind leeft terwijl dat niet had hoeven. Wij gaan u leven door schuld ten laste leggen. Dat was het.
- Arts Het staat voornamelijk helemaal niet vast of het probleem van uw kind, uw cliënt (kan ik dat zo zeggen?) te maken heeft met een genetische afwijking.
- Max Eén plus één is twee.
- Arts Ben ik met u eens. Maar dan moeten we zeker weten dat het sommetje één plus één is. Misschien ziet één één eruit als een één maar is het er geen. En in de wetenschap weten we dat iets er uit kan zien als iets wat het niet is.
- Iva U had een prenataal onderzoek moeten uitvoeren.
- Arts Dan zou ik altijd een prenataal onderzoek moeten uitvoeren?
- Iva Als er een gerede kans is op een afwijking.
- Arts Wat is een gerede kans?
- Iva Een bovengemiddelde kans.

Arts   Juist. En hoever boven het gemiddelde moet de kans liggen om bovengemiddeld te heten. Ik zou toch zeggen een flink stuk en ik heb u net voorgereke- .

Iva   Dat klinkt niet erg wetenschappelijk; een flink stuk.

SCÈNE 7

Julia, Marrie, Iva, Max

Marrie   Dus: als we het hadden geweten dan hadden we haar laten weghalen.

Iva   Ja.
Omdat haar leven zoals het nu is, mensonwaardig is.

Marrie   Ja.

Iva   En omdat haar leven zoals het nu is, een onmenselijke druk legt op jullie. Op jullie leven, op jullie emotionele... jullie emotionele.

Marrie   Precies.

Iva   Daarbij de opvang, de zorg, de aanpassingen et cetera. Het heeft jullie leven op een onherstelbare manier veranderd.

Marrie   Heeft hij zijn excuses aangeboden?

Iva   Wie?

Marrie   Die dokter?

Max   Nee. Natuurlijk niet. Die vindt dat je niet alles moet willen weten. Die vindt dat je gewoon moet accepteren dat je een ziek kind krijgt en dat je leven instort.

Marrie   Ik dacht als hij zijn excuses nou zou hebben aangeboden. Als hij nu spijt zou hebben...

Iva   Juist omdat hij zijn excuses niet heeft aangeboden kun je rechtvaardigen wat je doet, dat je geld gaat eisen. Het is namelijk niet te geloven dat hij zijn excuses niet heeft aangeboden. Het is niet te geloven dat ze in dat ziekenhuis de middelen die tot hun beschikking staan niet inzetten.

Max   Dat zo'n meisje, zo'n meisje, dat zo'n verloskundige met wat is het... net van de opleiding... voor ons beslist dat het niet nodig is om te onderzoeken of...

Marrie   Was zij erbij?

Max   Nee, natuurlijk niet.

Marrie   Maar het betekent dus dat we moeten bepleiten dat haar leven waardeloos is en dat de waarde van ons leven dermate is achteruitgegaan dat dat gecompenseerd moet worden. Ons leven is ingestort.

Max   Hadden we géén abortus gepleegd als we dit geweten hadden?

Marrie   Ja. Ja. Jawel. Wel. Misschien. Wel.

Iva   Waarom weet je niet zeker of de aandoening van Joost genetisch is?

Max   Zijn moeder wil dat niet onderzoeken.

Iva   Waarom niet?

Max   Omdat ze denkt dat ze er niets mee opschiet om dat te weten. Omdat ze denkt dat ze een gegeven paard niet in de bek mag kijken.

Marrie   Max.

Max   Dat is een uitdrukking!

Marrie   Max.

Max   Ik bedoel toch niet dat Julia een paard is of zoiets. Jezus Marrie. Dat is gewoon een UITDRUKKING.

Marrie   Ik heb toch niet gezegd dat ik vind dat jij doet alsof Julia een paard is. Wat zou er trouwens erg aan zijn om Julia met een paard te vergelijken? Behalve belachelijk. Het zou belachelijk zijn maar belachelijk kan nooit erg zijn. Erg is als het niet zo belachelijk is.

Max   Wat zeg je nou?

Marrie   Ik zeg niets. IK BEN MOE.

Iva   Natuurlijk lieverd. Wil je stoppen?

Marrie   Nee.

Max   Ga dan even liggen. Ga even slapen. Dan voel je je beter.

Marrie   Nee.

Iva   Jawel. Ik denk dat het beter is als we even stoppen.

Marrie   Ze is zo klein.

Max   Ja.

Marrie   Ze is zo weerloos.

Iva   Het betekent niet dat je zegt dat ze er beter niet had kunnen zijn. Dat betekent alleen dat je zegt dat het beter was als ze er nooit zou zijn geweest. Dat betekent dat je zegt dat het beter was te beslissen dat zij er niet zou komen voordat zij iemand was. Voordat er iemand was om van te zeggen dat het beter geweest was dat zij niet zou bestaan. Je zegt niets over het leven van Julia. Je zegt iets over het voorkomen van een leven als dat van Julia, vóór er een Julia is met een leven.

Stilte

Marrie   Ik heb spijt.

Iva   Waarvan?

Marrie   Niet van iets.
Van niets aanwijsbaars.
Ik heb alleen zo'n knagend hol gevoel dat nog het meest op spijt lijkt.

Marrie   Of misschien is het schuld.
Niet aan iets.
Aan niets aanwijsbaars.

Iva   Ik ga iets te eten regelen.
Waar heb je zin in? Waar hebben jullie zin in? Thais?

Marrie   Hoe bewijzen we eigenlijk dat ons leven is ingestort?

Iva   Je leven is ingestort.

Marrie   Maar als ze dat nou niet geloven.

Iva   Ze zullen dat geloven.

Marrie   Maar moeten we het bewijzen? Moeten we er ingestort uitzien? Wat nu als ze vinden dat we er helemaal niet uitzien als mensen met een ingestort leven.

Iva   Maak je daar nu geen zorgen over.

Marrie   Zoals in: maak je daar geen zorgen over, je ziet er ingestort genoeg uit. Een bouwval. Een ruïne. Haveloos. Mijn leven.

Iva   Jullie zullen je moeten laten testen.

Marrie   Wacht even.
Nee. Laat maar. Zeg maar.

Iva   Jullie zullen je moeten laten testen. We moeten definitieve gegevens hebben van het erfelijk materiaal.
Komt eraan. Heeft er iemand contanten?

Max
Iva   Om wat voor bedragen gaat het eigenlijk?
Twee tientjes.

Het gaat om veel geld. Max. veel geld. Maar vergeet niet dat het eigenlijk niet om geld gaat. Dat geld is een symbool. Maar om een beetje een krachtig symbool te zijn, moet dat geld natuurlijk wel geld zijn. Begrijp je? Ik zal het je allemaal voorrekenen. Er zijn formules voor. Formules om de waarde van een leven te berekenen.

Marrie

Formules.

Iva

Formules.

SCÈNE 8

Marrie met haar cello.

Marrie   Toen ik 'm daar zag zitten op de eerste rij met die kop werd ik ook ziek. Werd ik ziek en onmiddellijk daarna bleek de oorzaak van mijn ziekte mijn medicijn. Dat is voor mij de definitie van liefde. Ziekte en medicijn ineen.

Sinds Julia er is ben ik moeder. Toen zij nog in mijn buik zat ben ik langzaam moeder van een kind geworden en nu is ze dus buiten mijn lichaam deze dochter gebleken en ben ik haar moeder tot in de eeuwigheid. Tot ver na wat er ook gebeurt. Zij kan dood gaan en ik kan doodgaan maar ik blijf haar moeder voor haar en zij mijn dochter voor mij. Hoewel zij dit niet, en nooit niet, kan beamen.

Want Julia zal nooit praten. Ze heeft een stem dat wel. Eén die door merg en been en muren heen gaat. Die in elk vertrek van dit huis te horen is en bij de burens ook. Huilen doet ze en gorgelen en schreeuwen tot ze bijna stikt.

Vroeger bestonden er geen genen.

Vroeger woonden de mensen in een grot en gromden ze tegen elkaar en sloegen ze buffels met knuppels. In die tijd hadden we Julia ook met de knuppel geslagen. Of haar stilletjes in het bos gelegd als ze eindelijk sliep. Misschien is het niet zo'n gek idee. Laat die mensen die vinden dat haar leven wel de moeite waard is haar maar nemen. Haar maar niet kunnen troosten, niet kunnen voeden, niet kunnen aanzien.

Doe mij maar een paar snaren en gebogen hout. Dat is tenminste iets. Daar kun je je stevig aan vasthouden en het gegil van het monster mee overstemmen.

Ze probeert te spelen.

Iva op.

Marrie   Ik kan niet meer spelen.

Iva   Dat komt weer.

Marrie   Ik kan niet meer spelen.

Iva   Lieverd. Maak je geen zorgen. Dat komt wel weer.

Marrie   Ik ben moe.

Iva   Natuurlijk ben je moe.,

Marrie   Ik heb pijn.

Iva   Natuurlijk heb je pijn.

Marrie   Ik wil dood.

Iva   Natuurlijk wil je ...
Ga even liggen. Ga even slapen. Je ziet er verschrikkelijk uit.
Waar is Max?

Marrie   Max is er niet. Max is aan het werk.

Iva   Dat kan niet. Dat kan absoluut niet Marrie. Max is absoluut niet in staat om te werken.

Marrie   Dat is Max dan even vergeten.

Iva   Tja.

Marrie   Max werkt om zijn ellende te vergeten.

Iva   Maar dan hebben we geen inkomstenderving.

Marrie   En inkomstenderving is goed?

Iva   Inkomstenderving is absoluut noodzakelijk.

Stilte

Marrie   Heb ik je al eens verteld dat Max en ik elkaar kennen omdat de dokter tegen Max had...

Iva Ja, ja, heb je al es verteld.

Stilte

Marrie Heb je al een nieuwe vriend?

Iva Nee.

Marrie Oh.

Iva Mijn laatste vriendje leerde ik kennen omdat hij in het park een frisbee tegen mijn hoofd gooide. Dat bleek daarna de kern van onze verhouding. Hij probeerde mij voortdurend op alle mogelijke manieren uit te schakelen.

Stilte

Marrie Ik twijfel.

Iva Dat hoeft niet.

Marrie Maar het is toch zo.

Iva De kans dat het lukt is heel groot.
En je zult zien dat het aspect van genoegdoening werkt.

Marrie Wil jij nog steeds geen kinderen?

Iva Nee.

Marrie Waarom eigenlijk niet?

Iva Het past niet bij mijn leven denk ik. Het past niet bij me.

Marrie Misschien verandert dat.

Iva Ik denk het niet.

SCÈNE 9

Marrie Je mag van Iva niet meer werken.

Max Is Iva hier? Oh ja? Waar is ze?

Marrie Ze zegt dat je absoluut niet mag werken.

Max Ik bel haar wel even.

Marrie Moet je doen. Ze was erg teleurgesteld dat je er niet was. Omdat je absoluut niet mag werken, maar ook omdat ze het ongemakkelijk vindt om met mij alleen te zijn.

Max Iva doet geweldig werk voor ons.

Marrie Jij bent tenminste redelijk. Iets te redelijk eigenlijk. Want je gaat werken en dat kan absoluut niet.

Max Oscar komt nog even langs.

Marrie Waarom?

Max Omdat hij mijn vriend is.

Marrie Onze vriend.

Max Omdat hij onze vriend is.

Marrie Zegt Oscar dat?

Max Nee, dat is zo.

Marrie Oh nu begrijp ik het.

Max En je belt 'm nooit terug. Hij is bezorgd.

Marrie Kom es hier.

Max Ik ga douchen.

Marrie Kom even bij me zitten.

Max Ik stink.

Marrie Nou en?

Max Ik kom zo.

Marrie Ik kan niet meer spelen.

Max Dat komt wel weer.

*Max af.
Oscar op.*

Oscar Waarom doe je niet open?

Marrie Ik hoorde de bel niet.

Oscar Hoe gaat het?
Max zegt dat het veel beter met je gaat.
Gaat het een beetje met je?

Marrie Niet zulke domme vragen stellen Os.

Oscar Je moet je niet zo opsluiten. Je moet de telefoon opnemen als ie gaat en de deur opendoen als er gebeld wordt. Het lijken triviale dingen maar juist met de triviale dingen moet je doorgaan. Anders ben je verloren. Het is ontzettend eenvoudig. Als de bel gaat doe je de deur open. Dan zie je wie daar staat. Als het een jehovagetuige is doe je de deur weer dicht. Als ik het ben zeg je -

Marrie Als het een jehovagetuige is dan laat ik Julia zien.

Stilte.

Marrie Goed om te weten dat Julia definitief van Max is.

Oscar Waarom?

Marrie Omdat mijn lichaam dus een duidelijke biologische reden had om met jou naar bed te gaan. Dat het dus niet zozeer een geval van VERRAAD aan Max was maar een geval van evolutionaire overlevingsdrang.

Oscar Ik dacht dat het een geval van opwinding en affectie was.

Marrie Dat is toch fijn om te weten? Geruststellend. Geen overtreding van vertrouwen maar een daad van biologisch belang.

Oscar Jammer alleen dat het niet heeft gewerkt.

Max op.

Max Oscar. Koffie?

Marrie Oscar wil liever iets te drinken.

Max En wat dan?

Marrie Iets sterks graag.

Max Whisky?

Marrie Doe maar.

Max Jij ook?

Marrie Ik heb nog, dank je.

(*stilte*)

Oscar Jullie staan in de krant

Marrie We staan in de krant.

Max Ja.

Oscar "Genetische selectie. Zelfbeschikking tot aan het biologisch organisme."

Max Ja.

Oscar Is de kop.

Marrie Ja.

Oscar "Treurniet doet zijn naam eer aan. Ex-kunstenaar spant claimzaak aan wegens gehandicapt kind."

Max Iets dat voorkomen had kunnen worden hoeven we niet te accepteren.

Oscar Is dat zo?

Max Is dat niet zo?

Oscar Is er niet zo iets als het accepteren van wat je overkomt? Is het niet zo dat je niet alles zelf bepaalt en dat je daarom een houding moet vinden tegenover het toeval? Weten we eigenlijk wat voor mens Julia wordt? Of het waar is dat haar leven er beter niet had kunnen zijn?

Max Kijk naar Julia. Kijk dan naar haar. Kijk dan naar haar. Zij zal nooit gelukkig zijn. Zij zal altijd afwijkend zijn. Zij zal nooit kunnen wat wij kunnen. Zij zal nooit opgenomen worden door de wereld.

Oscar Maar misschien toch wel door een deel van de wereld. Er zijn toch werelden *in* de wereld waar de eisen anders zijn en er verzorging is door mensen die...

Max Toch niet een toeval accepteren dat geen toeval is, toch niet iets accepteren dat er niet had hoeven zijn?

Oscar Maar ze is er nu.

Max Dankzij Jantien.

Oscar Die heeft haar niet zo gemaakt.

Max Maar zij is er schuldig aan.

Oscar Zij heeft het niet voorkomen maar ze heeft het niet gedaan.

Max Het is haar schuld. Ik wil dat wie schuldig is de schuld krijgt en opdraait voor de...

Oscar Kosten.

Max Voor de consequenties. Ja. De dingen gebeuren niet schuldeloos. Dat zou ik onverdraaglijk vinden.

Oscar Ze heeft gelachen. Ik heb haar zien lachen. Ik heb haar toch zien lachen. Zolang een kind kan lachen...

Max Misschien was het alleen maar een grimas. Oscar. Wat weet jij nou van kinderen?

Oscar Niets.

Max Wat weet jij nou eigenlijk van kinderen?

Oscar Wat weten jullie dan van kinderen?

Max Wij hebben een kind.

Oscar Net! Jullie hebben net een kind!

Max Dat het ons kind is, betekent dat we dingen weten over dat kind.

Marrie Omdat het ons kind is. Omdat Julia ons kind is.
Omdat er een emotionele band is die zijn herkomst heeft in genetische verwantschap.

Oscar Als je dat zegt betekent dat dus dat de band met je kind, in het geval van Max dus vooral bestaat met het...

Max mislukte

Oscar Nee. Met... *dat deel* van Julia.

Max Mijn genen zijn mislukt en mijn band met het kind is met het mislukte deel van mijn kind.

Oscar Je kunt er niks aan doen Max.

Max Nee?

Oscar Nee, hoe kan je nu iets aan je genen doen? Je genen die heb je, daar heb je niet om gevraagd, die heb je nu eenmaal gekregen.

Max Vindt Marrie dat ook?

Marrie Je kunt er niks aan doen dat je ze hebt. Je had het me moeten vertellen, dat wel, maar dat je ze hebt daar kan je niks aan doen. En ik kan er ook niets aan doen. En ik kan er ook niets aan doen dat ik nu weet dat onze emotionele verbintenis genetisch ongelukkig is. Dat weten we nu. Max. Dat weten we nu.

Oscar Maar dat hoeft jullie emotionele verbintenis niet teniet te doen.

Marrie Dat hoeft niet.

Oscar Dat heeft er niets mee te maken.

Marrie Maar dat gebeurt.

Oscar Maar dat hoeft niet.

Marrie Het hoeft niet maar het gebeurt.

Oscar Hou op Marrie. Het betekent niets. Het betekent helemaal niets.

Marrie Ons leven is ingestort.
Dat betekent iets.

Julia begint te huilen.

Oscar Ik ga wel. Is er iets speciaals dat ik kan doen?

Marrie Een beetje heen en weer lopen met haar. Tegen haar praten helpt ook.

Oscar Ik kijk wel even.
Ik ga wel even naar haar toe. Nu ik hier toch ben kan ik net zo goed even naar haar toegaan.
Hoeven jullie een keertje niet.

Marrie Een kussen op haar gezicht leggen helpt ook. Zachtjes aandrukken. Dat helpt ook.

Stilte.
Oscar af.

Max Ik ben vandaag gelukkig geweest omdat ik jou en Julia vergat en dat maakt me nu ongelukkig. Ik word dus ongelukkig van wat mij gelukkig maakt.

Marrie Dat is een kwestie van moed. En als het je aan moed ontbreekt dan is het een kwestie van tijd. Een kwestie van de tijd die een mens die niet moedig genoeg is om het toe te geven, nodig heeft om te wennen aan het idee. Aan het idee dat wat een mens voorheen gelukkig maakte nu niet meer werkt.

VIERDE DEEL

SCÈNE 10

Iva bellend op

Iva *Om de schade te schatten maken we een onderscheid tussen materiële schade en immateriële schade. De materiële – hé Max - schade bestaat in elk geval uit de volgende kosten: De dagelijkse verzorging van Julia tot haar dood. De medische verzorging die Julia's handicap met zich meebrengt, tot haar dood. De opvoeding van Julia tot haar 21e. De aanpassingen in huis voor de weekenden dat ze thuis is. De inkomstenderving van Max. De inkomstenderving van Marrie. De psychologische bijstand van Max. De psychologische bijstand van Marrie. De immateriële schade valt uiteen in drie posten: De emotionele schade van Marrie. De emotionele schade van Max. De emotionele schade van Julia. Ja natuurlijk ook die van Julia! De emotionele schade moeten we uitonderhandelen. Blijf even hier. Nee, ik heb het niet tegen jou! De onkosten zullen op grond van waarschijnlijkheid worden berekend en de inkomstenderving op basis van de economische waarde van Max en de economische waarde van Marrie volgens het prijspeil van 2005 met een vermeerdering van zoveel % per jaar. ZOEK HET EVEN UIT!*

Max. Het gaat hartstikke goed. We gaan een precedent scheppen. We gaan iets heel bijzonders doen. Ik krijg uitnodigingen voor interviews. Wat denk je Max. Moeten we dat doen?

Max *Waarom moeten we dat doen?*

Iva *Omdat het niet alleen jullie individuele belang is, deze zaak. Omdat nu alleen de moralisten aan het woord zijn die zeggen dat het een schande is om op de stoel van God te gaan zitten en die schrijven dat jij je ziel aan de duivel verkoopt.*

Max *Ze zullen ons inhalig noemen.*

Iva *Het gaat niet om geld. Het gaat om het principe, Max. Maar wat is een principe waard, wat is een schuldbekentenis waard, als het niets kost?*

Max *Ze zullen ons van gebrek aan liefde beschuldigen.*

Iva *Terwijl het een bewijs van liefde is.*

Max *Omdat we haar hadden willen beschermen.*

Iva *Omdat jullie het haar hadden willen besparen.*

Max *Laten we erop ingaan. Ik wil me verdedigen.*

SCÈNE 11

Oscar *Ik vind het een probleem. Ik vind het een probleem dat je er niet bent. Ik wil er geen probleem van maken. Omdat ik begrijp dat je andere dingen aan je hoofd hebt. En omdat ik ook begrepen heb dat het voor de zaak goed is als je niet werkt. Hoewel ik dat vreemd vind. Dat ik het vreemd vind dat je niet werkt terwijl je dus wel zou kunnen werken. Dat niet werken dus goed is om overtuigend aan te tonen dat je hele leven, inclusief je inkomsten, verstoord geraakt is door de geboorte van je kind. Dat vind ik persoonlijk een idiote omkering. Ik wil je nergens toe dwingen. Je moet alle rust en ruimte nemen die je nodig hebt maar... Jezus. Max. We redden het niet als ik alles alleen moet doen.*

Max *Ik moet naar Twee Vandaag.*

Oscar *Wat?*

Max *Ik moet naar Twee Vandaag. Ik ga samen met Iva uitleggen waarom we dit doen. Misschien moet je ook kijken. Misschien begrijp je er dan iets van.*

Oscar *Ik vraag mijn beste vriend iets en hij zegt dat ik maar naar Twee Vandaag moet kijken.*

Max *Ja.*

Oscar *Wat vindt Marrie daarvan?*

Max   Dat jij je beste vriend vraagt ...

Oscar   Dat je met Iva naar Twee Vandaag gaat?

Max   Vraag het haar zelf maar.

Oscar   Ik neem aan dat je bij Twee Vandaag niet gaat zitten vertellen hoe het met *Strass Skai & Messing* verder moet? Tegen de tijd dat jij je smartengeld krijgt uitgekeerd zijn we failliet.

Max   Neem iemand aan.

Oscar   Of krijg ik ook smartengeld? Omdat ik niet meer kan werken sinds mijn compagnon niet meer kan werken sinds hij een kind gekregen heeft en probeert geld te verdienen aan...

Max   Dat neem je terug.

Oscar   Dat neem ik terug.

Stilte

Oscar   Ik nam het terug.

Max   Gek, maar dat helpt niet.

Oscar   Ik maak me zorgen. Max. Ik maak me zorgen om *SS&M* en om jou en om Marrie en om de... de... ambities van Iva.

Max   NEEM IEMAND AAN.
Neem tijdelijk iemand aan.

Oscar   Daar hebben we geen geld voor.

Max   Daar hebben we wel geld voor.

Oscar   Daar hebben we NU Max, NU geen geld voor. Straks misschien als je...

Max   Ja!

Oscar   Ik kan toch niet op voorhand... Je weet toch niet zeker dat je...
Of je...

Max   Jezus, man. Tijdelijk iemand. Neem iemand die net van school is. Neem iemand die nog op school zit. Neem iemand die niets kost.

Oscar   En toch goed is.

Max   Besef je dat je me lastig valt met BIJZAKEN.

Oscar   Ah, onze zaken zijn bijzaken.

Max   Oscar. Je bent een enorme lul.

Oscar   Ik ben geen lul.

Max   En Iva heeft niet alleen ambities. Iva heeft een heel interessant standpunt IN HET ALGEMEEN en je zou kunnen zeggen dat Iva op haar manier ook een IDEOLOGISCHE strijd voert. Het is een compleet misverstand dat het hier om GELD zou gaan. Jij en Marrie begrijpen daar niets van. Het gaat niet om GELD. Het gaat om het PRINCIPE. En wat is een principe waard, wat is een schuldbekentenis waard, als het niets kost?

SCÈNE 12

Ze proberen elkaar aan te raken maar de genetische miscombinatie staat duidelijk in de weg.

Marrie   Zal ik voor je spelen?

Max   Ik moet gaan.

Marrie   ...

Max   Over een tijdje is het allemaal achter de rug.

Marrie   Allemaal?

Max   ...

Marrie   Wat moeten we nou toch met ons hele verdere leven?

Max   Ik ben over een paar uur thuis.

Marrie   Moet ik je eigenlijk succes wensen?
Of sterkte?

Max   Tot straks.

Hij kust haar en verdwijnt.

SCÈNE 13

Marrie kijkt met Aibo naar 2Vandaag:

P   *Smartengeld krijgen voor je geboorte.* We praten over wrongful life met de verantwoordelijke arts, de advocaat van de familie en de vader van Julia over de zaak Julia, een claimzaak in voorbereiding.
Is de smart die door een geboorte is veroorzaakt, in geld te vatten?

Iva   Dat heeft natuurlijk voor een groot gedeelte symbolische waarde. Ook na medische fouten, ongelukken et cetera is een bepaalde prijs aan een bepaalde schade te koppelen.

Arts   Om de omvang van de schade te kunnen vaststellen zou je de waarde van haar niet-bestaan moeten weten en dat moeten vergelijken met wat haar leven kost. Als je dit doet, zeg je daarmee in feite dat haar bestaan als gehandicapte minder waard is dan haar niet-bestaan. Dat is onmogelijk – iets dat er niet is kan niet een grotere waarde hebben dan iets dat er is.

P   Juist. Ik wil even naar Max Treurniet, vader van Julia. Als u van tevoren had geweten wat er met Julia aan de hand is, wat had u dan gedaan?

Max   Dan hadden we haar niet geboren laten worden. Als we dat in een vroeg stadium hadden geweten hadden we haar dit leven willen besparen.

Arts   Daar ligt een probleem: Je kunt iemand een leven niet besparen, want zonder een leven was er niet *iemand* geweest.

Max   Ik weet niet of het helemaal *grammaticaal* klopt dat je iemand een leven wel of niet kunt besparen maar ik weet wel dat wanneer ik naar mijn dochter kijk, mijn hart breekt. Er is ons een keuze onthouden, er is haar een leven... een leven...
Ik wil zorgen dat we het leven zo comfortabel mogelijk voor haar kunnen maken. Dat kost geld.

P   Heeft een mens - vindt u - recht op een gezond kind?

Max   Een kind heeft recht op een menswaardig bestaan.

Arts   Het recht van een kind is dat het zo goed mogelijk wordt behandeld en verzorgd.

Iva   Een mens heeft recht op een gezond kind, ja, mits het binnen de mogelijkheden van de medische wetenschap ligt dat te bewerkstelligen.

P   Een kind heeft recht op de afwezigheid van handicaps?

Iva   Er is niemand die dat beweert.

Arts   Maar het is wel wat u impliceert.

P   Het recht op niet gehandicapt zijn?

Arts   Het recht op niet gehandicapt zijn.
Het recht op abortus als je gehandicapt bent.
Het recht om je lot te verhalen op een schuldige.

Een kind dat bestaat kan zich op geen enkele manier verhouden tot haar niet-bestaan. Een kind dat bestaat kan onmogelijk schadevergoeding krijgen voor het feit dat ze bestaat. Het leven kan niet worden aangemerkt als schadepost. Dat kan niet. Dat gaat te ver.

P Ik wil even naar uw rol in dit geheel.

Arts Wij hebben iets *niet* gedaan, niet: iets *gedaan*. Wij kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden voor de aandoening van dit meisje. De natuur, het toeval, het lot, hoe je het ook noemen wilt...

P Tja mevrouw. Mag ik u vragen: is het niet hardvochtig om het leven van dit kind als een slecht leven te bestempelen?

Iva Er is geen mens dat kan menen dat het leven van dit kind een goed leven is.

Arts Er zijn talloze mensen die zullen zeggen dat het niet mogelijk is om te zeggen dat het leven van Julia een slecht leven is.

Iva Er is geen mens dat het leven van Julia wil hebben.

Arts Het niet willen hebben van het leven van Julia, wil nog niet zeggen dat het leven van Julia niets waard is.

Iva Wat is het waard om van geen van de mogelijkheden die een mens heeft gebruik te kunnen maken. Ze is motorisch gestoord, ze kan niet denken en niet praten. Ze kan niks en ze lijdt.

P Waarom geven we haar dan eigenlijk geen overdosis morfine?

Iva Omdat een leven dat er is beëindigen nog altijd een andere morele grens raakt dan een leven niet laten beginnen. Omdat die grens overgaan veel moeilijker is dan het voorkomen van de confrontatie met die grens. Precies daarom had zij er niet moeten zijn.

Abortus, euthanasie, zelfs cosmetische chirurgie zijn geaccepteerd in dit land. Maar als het over genen gaat dan mag het niet; want hoe kan de uitkomst van de grote genenloterij...

Arts Hier gaat het niet...

Iva Als ik even mag

Arts over!

Iva uitpraten - de uitkomst van de grote genenloterij waarin wij allemaal hebben meegespeeld zo mededogenloos worden veroordeeld?? Daar mogen we niet aan komen. We mogen alleen *omgaan* met het gegeven. Daarom zijn we ook zo dol op natuurrampen.

P Als ik het goed begrijp zegt u dus dat we ons vooral *ongemakkelijk* voelen over genetica en prenatale selectie?

Iva Ja, veel meer ongemak dan ethisch bezwaar. Wij hebben graag een toeval dat de schuld kan krijgen. Wij hebben graag dat in de basis van de hele zaak niemand verantwoordelijk is. Zodat we onze verantwoordelijkheid eindeloos kunnen nuanceren en relativiseren ten opzichte van die basis.

Arts Prenataal onderzoek en abortus is een vorm van selectie waarmee we zorgvuldig moeten omgaan. Daar hebben we in de geschiedenis eerder mee te maken gehad.

Iva Ach ja, de geschiedenis.

P Wat vindt u ervan dat mevrouw zegt dat de ethische kant eigenlijk ondergeschikt is?

Arts Kennis brengt altijd consequenties met zich mee. Als we kunnen weten hoe een kind zal zijn na zijn geboorte moeten we weten wat we willen - wat we vinden dat kán. Welke handicap, of welke mate van gehandicapt zijn maakt een leven minderwaardig en dus welke kansen op afwijkingen, welke aandoeningen moeten prenataal worden onderzocht met als doel een abortus? Waar ligt de grens? Dat is een fundamentele ethische discussie die we door de oprukkende mogelijkheden moeten voeren.

P Ik hoor u eigenlijk helemaal niet in dit verhaal...

Marrie zet de tv uit.

VIJFDE DEEL

SCÈNE 14

Max is alleen met Aibo en is bang dat de Aibo van alles over hem denkt. Oscar komt op.

Oscar Je zat in het reclameblok.

Max Wat?

Oscar We zaten in het reclameblok. Na NOVA.

Max Jee.

Oscar Ja.

Max Bewust?

Oscar Lijkt me niet.

Max Ik word gek van dat beest.

Oscar Dan zet je hem uit.

Max Hij kijkt me aan alsof hij me doorheeft.

Oscar Wat doorheeft?

Max Alsof ie me doorheeft. Alsof hij iets van mij doorheeft.

Oscar Wat dan?

Max Iets wat ik zelf niet weet. Iets wat hij blijkbaar weet. Van mij.

Oscar Zet 'm dan uit.

Max Ja.

Oscar Nou, doe dan. Zet 'm dan uit.

Max Zet jij 'm maar uit.

Oscar Bedoel je dat je 'm niet uit durft te zetten?

Max Nee, dat bedoel ik niet.

Oscar Ben je bang dat ie je bijt?

Max Welke was het eigenlijk?

Oscar Novis

Max Voor een toekomst die u toe komt...

Oscar Ja.

Marrie op.

Max Je moet weg.

Oscar ...

Max Ik heb het vermoeden dat Marrie en ik... Dat ze vindt dat... Dat ze vindt dat we moeten praten.

Oscar Wij moeten ook praten.
We hebben een serieus probleem.

Max Ik heb...

Oscar Kom maandag bij me langs.

Max Ik heb je gezegd dat het goed komt.

Oscar Dat heb je gezegd.

Max Dat moet je van me aannemen.

Oscar Kom maandag langs.

Oscar af.

Marrie We stoppen. Ik stop.

Max Je kunt niet stoppen Marrie. Je kunt nu niet stoppen.

Marrie Ik wil niet meer.

Max Waarom niet?

Marrie Ik wil geen geld voor Julia. Ik wil geen geld. Ik wil weg.

Max Dat kan niet.
Het is onbetaalbaar als we nu stoppen.

Marrie Dus alles, werkelijk alles komt in de grond van de zaak...

Max Nee. Jezus Marrie. Als het af en toe over geld gaat wil niet zeggen dat alles IN DE GROND VAN DE ZAAK over GELD gaat.

Marrie Ik wil weg.

Max WAARHEEN??

Marrie Weet ik niet.

Max Je KUNT niet weg. WEG bestaat niet.

Marrie huilt.

Max Jij doet net alsof ik een lul ben en jij de enige met oprechte gevoelens.

Marrie Zeg jij.

Max Dat jij dat doet. Ik kan niet meer met je praten.

Marrie Ik kan niet meer met je praten.

Max Nee, jij kunt niet meer praten. Jij huilt en je staart naar de muur en je staart naar die klotecello van je en ik doe mijn best. Marrie ik doe mijn BEST om met de situatie om te gaan en jij doet alleen maar je best om niet met de situatie om te gaan.

Marrie Alsof het voeren van rechtszaken en het optreden op de Nationale Televisie nadat je eerst een nieuwe bril hebt aangeschaft – omgaan met de situatie is.

Max Wat doe jij dan?

Marrie Ik heb verdriet.

Max Juist. En ik niet.

Marrie Nee?

Max Zeg jij.

Marrie Zeg ik niet.

Max Impliceer jij.

Marrie Hóór jij. Jij hebt blijkbaar geen verdriet en daar schaamt jij je blijkbaar voor. En omdat je je schaamt geef je mij de schuld.
Je koopt godverdomme een nieuwe bril om extra charmant op de televisie te gaan zitten vertellen dat je hart breekt als je naar Julia kijkt.

Max Moet ik van nu af aan ongewassen en ongekamd en hologig zijn om te bewijzen dat ik gevoel heb?

Marrie Ik geloof best dat je gevoel hebt. Het lijkt alleen niet op mijn gevoel. Ik snap niet dat jij het *gevoel* hebt dat je voor een televisieoptreden beter tot je recht komt met een nieuwe bril! Waar ga je heen?

Max Weg.

Marrie Blijf hier.

Max Wat?

Marrie Blijf hier.

Stilte.
Iva op.

Iva Heb je gekeken?

Marrie Ja.

Iva Trek het je niet te erg aan. Trek je de toon niet te erg aan. Trek je bepaalde zinnen niet te erg aan.

Marrie Welke zinnen?

Iva Zinnen over Julia. Over dat geen mens het leven van Julia zou willen hebben.

Marrie Die? Die begreep ik nu juist wel.
Iva Of andere zinnen. Trek je de zinnen waar je verdrietig van werd of van schrok niet te erg aan.

Marrie Willekeurig welke zinnen?

Iva Ik bedoel dat dat gesprek maar heel gedeeltelijk over jullie ging. Dat niet alles dat gezegd werd op jullie van toepassing is.

Marrie Dat begrijp ik maar het maakt niet uit. Ik stop.

Iva Je stopt.

Marrie Ik stop ermee.

Iva Je stopt ermee.

Max Ze wil stoppen.

Iva En jij?

Marrie Max niet.

Iva Waarom wil je stoppen Marrie?

Marrie Ik krijg er een onbehaaglijk gevoel van.

Iva Je krijgt er een onbehaaglijk gevoel van.

Marrie Ja. Iva: IK KRIJG ER EEN ONBEHAAGLIJK GEVOEL VAN.

Stilte.

Iva Je kunt nu niet stoppen Marrie.

Marrie Je hoeft niet de hele tijd mijn naam te zeggen. Ik ben geen psychiatrische patiënt en ik begrijp dat je het tegen mij hebt.

Iva Je kunt nu niet stoppen.

Marrie Vertel me dan waarom niet. WAAROM NIET? Jij behartigt mijn belangen. Jij behartigt mijn belangen toch IVA? Het is niet langer in mijn belang. Behartig mijn belang en ga naar huis.

Stilte.

Max Je kunt niet helemaal voorbij gaan aan de financiële consequenties. Het is niet kiezen om geen geld te willen krijgen. Het is alleen al de dekking van de kosten die we nu gemaakt hebben.

Iva Dit huis, dit leven, jullie financiële... armslag... is ook jouw belang.

Marrie Ik wil een leven waarin je nog terug kan komen op bepaalde beslissingen. Ik wil een leven waarin er niet zoveel belangen zijn die zo ingewikkeld te behartigen zijn. Ik wil een leven dat mijn leven is. Dat ik begrijp en kan hanteren en kan overzien. Ik wil een leven dat te leven valt. Waarmee ik me verwant voel. Ik wil dat wij van elkaar houden en dat dat genoeg is. Ik wil een leven dat ik kan snappen.

Stilte.

Max Ik hou van je.

Iva Ik ook.

Marrie Hou jij even je mond.

Max Een leven waarin het genoeg is dat je van elkaar houdt is iets dat niet bestaat.

Marrie De realiteit.

Max Niet bestaat in de realiteit.

Marrie Wat is dat? De REALITEIT.

Max Dat wat niet verdwijnt als je ophoudt erin te geloven.

Stilte.

Marrie Jij wilt iemand de schuld geven zodat wij geen schuld hebben.
Jij wilt concrete actie om de verlamming te bestrijden.
Jij wilt genoegdoening voor wat ons overkomt.
Jij wilt -

Max zelf beschikken over mijn leven. Ik wil niet dat iemand anders voor mij bepaalt wat wel en niet goed is. De tijd is voorbij dat anderen mensen voor mij bepalen wat wel en niet goed is. Dat vroedvrouwen bepalen dat ik niet bang hoeft te zijn, dat artsen PERSOONLIJK vinden dat het niet goed is alles te willen weten, dat -

Marrie Maar jij bepaalt voor Julia dat haar hele leven niet goed is. Dat de hele Julia niet goed is. Jij hebt nog geen één keer goed naar haar gekeken.

Max Dat is niet waar.

Marrie Zal ik nu zeggen: dat is wel waar, en dan jij weer: dat is niet waar en dan...

Max Dat is goed.

Marrie Dat is wel waar.

Max Dat is niet waar.

Marrie Dat is wel waar.

Max Dat is niet waar.

SCÈNE 15

Iva

In 2001 is het menselijke DNA in kaart gebracht. Veel eerder dan verwacht. Voor het eerst in de geschiedenis opent zich een toekomst waarin wij niet langer hoeven om te gaan met wat de natuur ons voor voldongen feiten geeft, maar kunnen we de basis raken. Voor het eerst sinds het besef dat alles al gedaan is en de wereld onveranderlijk is, opent zich weer toekomst voor een ideaal: de mens.

De geschiedenis kenmerkt zich door een eindeloos streven om via de wetenschap en technologische ontwikkelingen het leven te verbeteren, ellende uit te bannen, ziekte te genezen, pijn te stillen, ongelukken te voorkomen. Het is idiotoot om daar een grens aan te stellen. Zoals het idiotoot is om de zin van tegenslagen te bepleiten. Om te gaan roepen dat wij hopeloos verloren zullen zijn als we niet leren om te gaan met tegenslag. Alsof ten strijde trekken tegen tegenslag die voorkomen kan worden onze toerusting om om te gaan met tegenslag die niet voorkomen kan worden, zou ondermijnen.

Waar ligt de grens, hoor ik steeds. Precies dáár ligt de grens. Precies daar waar het in het menselijk vermogen ligt tegenslag te voorkomen moeten wij dat doen. Precies dáár ligt de grens waar beschikbare middelen niet ingezet worden en onnodige tegenslag wordt veroorzaakt.

Ik kom teweer tegen het noodlot.

Ik ga tekeer tegen alles wat oncontroleerbaar is.

Tegen ongeluk, ramspoed, handicaps, genetische afwijkingen, gefnuikte verwachtingen. Ik ben de representant van de moderne gedachte dat de tegenslagen in het leven moeten worden uitgebannen.

Waarom zou je onheil en verdriet dat uit te bannen is niet uitbannen? Waarom zou je ramspoed accepteren die voorkomen kan worden? Waarom zou dat immoreel zijn?

SCÈNE 16

Iva op.

Iva   Denk er over na.
Denk er in elk geval nog even over na.
Ik bel na het weekend.
Of je kunt mij ook bellen.
Het spijt me.
Ik bedoel als ik het niet goed doe.
Ik probeer het wel goed te doen.
Als je raadvrouw zeg ik...
Nee. Sorry. Maandag.
Als je zus zeg ik...
Als je zus weet ik niet wat ik moet zeggen.
Zeg ik niets.
Omdat ik dus niet weet wat.

*Max en Marrie blijven achter.
Julia maakt geluiden door de babyfoon.
Even lijkt het op lachen.
Dan is het toch meer huilen.*

Marrie   Ik...

Max   Zal ik?

Marrie   Nee. Ik ga.

Max   Oké.

Telefoon.

Max   Treurniet.
Klopt.
Pardon?
Weet u dat zeker?
Kan het niet...
Er worden wel vaker dingen gezegd die achteraf niet blijken te kloppen.
Juist door artsen meneer.
Ja.
Prima.
Dank u wel.

SCÈNE 17

Marrie   Max.

Max   Hè?!

Marrie   Niet schrikken.

Max   Wat zeg je?

Marrie   Ik heb me bekeerd tot de realiteit, Max. Dat zeg jij altijd.
Nu begrijp ik het. Genen zijn niks in de realiteit. Niets in de dagelijkse realiteit. Niets in mijn zintuiglijke realiteit.
De realiteit is wat niet verdwijnt als je ophoudt erin te geloven.

Max   Heb ik dat gezegd?

Marrie   Heb je ooit es gezegd.

Max   Heb ik het al eens teruggenomen?

Marrie   Jij bent mijn man en Julia is ons kind. Ze heeft ons nodig.

Ik heb iets ontdekt.

Max   Ik ook.

Marrie   Ik heb ontdekt hoe Julia stil wordt.

Marrie af

Max   Ik heb ontdekt dat Julia niet mijn kind is.

SCÈNE 18

Max

Ik heb in mijn leven nooit op dingen gehoopt; ik heb in mijn leven op dingen gerekend. Hoop is armoe. Hoop heb je als je niets hebt. Ik had al van alles en ik rekende op meer. Ik had een soort leven dat alleen maar steeds beter en rijker en vollediger kon worden.

Ik was op het punt beland dat ik zin had in een kind als een toekomst, in een gezin als een bestemming en een omgeving waarin je je verzoenen kunt met de alledaagsheid van de dingen.

Het leek me zo passen bij alles. Bij de realiteit. Bij het mooie, gezonde, succesvolle, harmonieuze en welvarende leven dat mijn leven geworden was. Bij het plaatje van het jonge, gezonde, succesvolle, aardige, welvarende paar dat wij waren.

Ik heb erop gerekend dat ons kind uitzonderlijk zou zijn. Uitzonderlijk in positieve zin. Uitzonderlijk zoals wij uitzonderlijk zijn. Uitzonderlijk zou ze zijn. Uitzonderlijk mooi, getalenteerd, intelligent en bijzonder.

Ik heb gedacht dat ik de maat der dingen was geworden maar ben verraden door de kleinste onkenbare ondeelbare eenheid van mij. Mijn identiteit is gebotst op mijn genen. En dat verraad betekent helemaal niets. Alleen een onomkeerbare desillusie.

Ik dacht dat ik mijn illusies verloren was en nu blijkt alle realiteit waar ik me tot bekeerd had, alleen maar te hebben bestaan uit andere illusies. Uit alleen maar *iets minder hoogdravende* illusies.

Er is geen schuld te vergeven. Er is geen nalatigheid te wreken. Er is geen geld te claimen.

Genetische imperfectie, ontrouw, een gehandicapt kind en een volkomen belachelijk faillissement.

Zonder enige samenhang, zonder schuld, zonder reden.

De Claim ging op 25 november 2005 in première in Theater Bellevue en werd tot 28 januari 2006 gespeeld door Toneelgroep Alaska

Max	Jan Kruit
Marrie	Saskia Temmink
Iva	Dagmar Slagmolen
Oscar	Maarten Smit
Arts	Mark Ram
P.	Henk Schipperheijn (2vandaag)

Regie	Marijke Schermer
Dramaturgie	Laura Minderhoud
toneelbeeld & geluid	Richard Janssen
kostuums	Renske Kraakman
licht & techniek	Remko van den Ende
techniek	Alex van Rossum
uitvoering decor	Anton der Kinderen
zakelijke leiding,	
verkoop & publiciteit	Jozanneke Braam
productie & website:	Mark Ram
grafische vormgeving:	Paulina Matusiak

De voorstelling kwam mede tot stand dankzij subsidie van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten, het Amsterdams Fonds voor de Kunst, het LIRA Fonds en het VSBfonds.

En met de medewerking van

Twee Vandaag (maandag tot en met zaterdag van 17:58 tot 19.07 op Nederland 2 www.tweevandaag.nl)

Rob's Prop Shop en Oogappel Optiek

Deze tekst mag alleen worden gebruikt na uitdrukkelijke toestemming van de auteur.

Toneelgroep Alaska
Marcusstraat 52-3d
1091 TK Amsterdam
020-6925524
www.toneelgroepalaska.nl
contact@toneelgroepalaska.nl